

Endurbúgvingarstovnurin ALV 40 ár á baki

Áhugavert álit um skúlans stöðu og framtíð komið út í bók. Tað viðger mest sum allar spurningar, ið viðvíkja endurbúgving.

I dag eru 40 ár liðin, síðani Endurbúgvingarstovnurin ALV varð stovnaður. Í hesum sambandi verður móttøka í hølunum hjá ALV í Lucas Debesargøtu 8 millum klokkan 15 og 18.

Herfyri kom út bóklingur nevndur "Álit endurbúgving og ALV-skúlan".

Tað var í 1994 at landsskúlastjórin nevnd at endurskúða bygnaðin og innihaldið av ALV-skúlanum.

Uppgávarnar hjá nevndini vórðu rættiliga nógv og fjølbroyttar so sum at lýsa tørv Almennastovunnar fyri ALV-skúlanum, at meta um næminga-grundarlagið, at greiða frá, hvørjar royndir skúlin kann byggja á, at gera eina ætlan um undirvísingina, at gera upp um bygnað osfr.

I nevndini vóru umboð fyri Almennastovuna, Landsskúlafyrirsitingina og ALV-skúlan. Hesi eru Jóan Hendrik Svabo Samuelson, fulltrúi, Leif Olsen, sosialráðgevi, Óssur av Steinum, leiðari á ALV-skúlanum og Arnold Abrahamsen, undirvísingarleitari.

Úrslitið av nevndararbeiðinum er nú komið út í bóklingi uppá nærum 300 síður.

I formælinum sigur nevndin, at hon vónar, at uppskot hennara kann verða við til at kveikja nýhugsan, tá ið tað snýr seg um bótan av viðurskiftunum hjá teimum, ið hava endurbúgving fyri neyðini við atlit at námsfrøðilgum framtíðar-útlitum, sum verða skipað í einum veruligum framtaki fyri bólkini, ið álitid fevnir um.

Vit fara í dag at triva í okkurt av tí, sum stendur í frágreiðingini og hava valt at hyggja nærri at niðurstøðuni umframt framtíðarútlitum og framtíðarhugsanum.

Nevnin skrávar m.a.:

NIDURSTØÐA

Nevndin er av teirri grundleggjandi fatan, at endurbúgving skal standa øllum teimum í bði, ið eru búgvin og „motiverað“. Endurbúgving umfatar bæði bókligar og fakligar útbúgvingar, og eisini sosiala menning og kropsligan forleika.

Endurbúgving byggir á omanfyrir nevndu hornasteinarnar, men eisini tað at fáa næmingarnar út aftur í arbeiðslívið (útslúsingarfasan) sermerkir eisini hetta álit. Við hesum grundsjónarmiðum og hesum hugunarhátti og hugburði til endurbúgving er lógarverkið merkt av.

Hugtakið „motivering“

ALV-skúlin við Áir

er eisini ein tyðandi táttur i endurbúgvingini, og sum eisini sæst aftur í, hvussu endurbúgvingin verður logd til rættis. Sum ein liður í tilgongdini verður skotið upp, at ein royndartíð/kanningartíð verður ásett. Á hesum stignum er ætlanin, at næmingarnir verða kannaðir, um teir eru hugaðir fyri eini endurbúgving, um hvønn andaligan/fakligan forleika, teir hava, hvussu kropsligi forleiki teirra er, og hvussu teir sosialt eru hugaðir. Eisini eigur at verða kannað, um teir samanumtikið eru egnaðir at fara undir eina endurbúgving, sum hesin stovnurin kann bjóða. Fyri at fáa eitt so gott úrslit sum gjørligt longu á hesum stigi, verður skotið upp, at fysioterapeutur, lækni og sálarfrøingur verða knýttir at stovnunum, tá ið hesin er fullt útbúgdir. Teir kunnu so koma inn í myndina so við og við, sum tørvur er á. Serliga verður her hugsað um sosiala menningina og um kropsliga forleikan, men hetta hevur sjálvsagt eisini tyðning, fáa teir sær fakliga ella bókliga útbúgving.

Eftir hesa kanning verður eftir einum heildarsjónarmiði staðfest, hvat viðkomandi er best egnaður til, men møguleiki er eisini fyri, at komið verður til ta niðurstøðu at viðkomandi als ikki er egnaður til endurbúgving, men heldur eigur at fáa pensión, ella møguleiga eigur at fara út í tað vanliga lívið aftur.

Her kemur leiðslan/upp-tøkunevndin, sum vit skjóta upp í álitinum, skal verða á stovnunum/skúlanum, at hava avgerandi orð-ið at siga. Henda upptøku-nevnd er sett saman av leiðslu skúlans.

Nevndin skjytur upp, at tá ið farið verður undir end-

Karolina Petersen, odda-kvinna fyri arbeiðinum hjá ALV í meira enn ein mánssdúr

urbúgving, so eigur stovnurin at bjóða næmingunum so fjøltáttað útbúgvingartíðir sum yvirhøvur gjørligt, bæði í handaligu og fakliga útbúgvingunum, og her við serligum atlit at færoyska arbeiðsmarknaðinum og undirvísingarverkinum. Men eisini eftir kropsliga forleika einstaklingsins skal stovnurin hava útgærd og fullbúgvin hjálparfólk at taka sær av tí partinum, samstundis sum sosiala menningin við samtalum við tann einstaka og bólkarbeiði verður ein fastur liður í allari endurbúgvingarætlanini. Hetta verður gjørt, so at tey, sum eru farin í útbúgvingina, veruliga fela, at stovnurin tekur sær av teimum.

Á henda hátt verður alt ein samansjóðað eind við verkstøðum, teldum, bókum, amboðum, fimleikarhøll, svimjihøll og møguleika fyri sosialari samveru.

Tað eigur at fáast eitt so gott samstarv sum gjørligt við arbeiðsmarknaðin og undirvísingarverkið, bæði

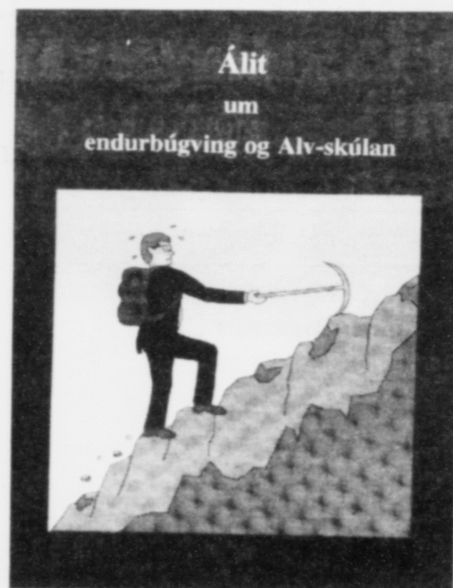
við atlit at arbeiðsplássum eftir lokna fakliga útbúgving á stovnunum, men eisini við atlit at teimum bókliga tilboðunum, sum eru í vanligu undirvísingarverkinum.

Eftir lokið skeið á stovnunum er ætlanin, at hvør einstakur næmingur sam-an við fyrirsiting stovnsins ger eina meting um, hvar hann nú er best egnaður at halda fram í samfelagnum. Í hesum sambandi skal skúli eisini takast neyðug stig, sum t.d. at seta seg í samband við arbeiðspláss, skúlar og lærupláss fyri at vita, hvørjir møguleikarnir eru, og annars fáa øll form-lig viðurskifti í rættlag. Á hesum stignum skal næmingurin eisini kunnast um, hvørjar figgarligar møguleikar hann hevur viðvíkandi studningi, ALS, dag-peningi, pensión o.ø.

Eftir hetta útslúsingarstigið er eisini ætlanin at gera eitt ávíst uppfylgingararbeiði, alt sum ein liður í heildini. Skúlin skal í tann mun, tað letur seg gera, fylgja við næmingunum ta fyrstu tíðina, teir eru til arbeiðis, og um neyðugt koma teimum til hjálpar, um tørvur er á. Hetta er so tyðningarmikið fyri heildina í endurbúgvingarhugtakinum, at vit kunnu nevna tað 5. hornasteinin.

FRAMTÍÐARÚTLIT

Skúlin eigur altíð at styrkja hug og sjálvkenslu næmingsins at fara undir eina útbúgving, tað veri seg handaliga ella bókliga, og skipa so fyri, at næmingurin kann gerast forur fyri at fara í holt við eitt ella annað arbeiði, ið hann hevur hug og orku til. Hugsotini til skeiðini kunnu vera so ymisk, og torført kann ofta vera at fáa gjørt tey veruligar verkætlanir. At fáa í lag hugskot og fremja tey er ofta eitt úrslit av sam-

arbeiði millum fólk og stovnar, ið hava áhuga fyri uppgávu. Á henda hátt kann skúlin best mennast næminginum til frama, og er hetta eisini ein fyrirtreyt fyri einum góðum framtíðarútliti.

Ein spurningur í hesum høpi er: hvussu fáa vit næmingarnar inn aftur í arbeiðslívið? Kanningar aðrastaðni vísa, at hetta ikki er so stórt vandamál, sum ein kundi hugsað sær, tí skeiðini hava oftast gjørt næmingin virkan, ment sjálvkenslu hansara og givið honum kenslu av, at hann hevur nakað at tyða, og at hann er neyðugur í samfelagnum.

Vónandi fer lóggávuváldið at gera teir karmar, sum fara at tryggja Alv-skúlanum sambærilig arbeiðskor, sum fara at bera skúlan út um tað fastlæstu royndartíðina, ið nú hevur vart næstan 40 ár.

FRAMTÍÐARHUGSANIR

Ætlanin við skipanini er at geva fólk, sum á ein ella annan hátt – tað verði seg andaliga ella handaliga – eru komið í truplar um-

stöður, eitt lívsvirði, sum eisini kann rokka út um eyðsýnligasta tyðningin, so tey kunnu fáa líkindi at stytta sær stundir á skynsamiligan hátt, og at høvi verður at royna seg á ymiskum leitum, sum tá ið væl veit við, kunnu vísa á gongdar leiðir til framtíðar lívibreyð, til dagdølvju og til bjartari framtíðarvónir.

Miðað verður eisini eftir at slóða veg inn í eitt sam-felag, sum eisini sær til teirra, ið samfelagsskiparin ger veik, og sum av somu ávum kenna seg at vera nyttuleys, fjónað og púra slept upp á fjall við nokrum fáum krónum at halda ringastu neyðina frá durunum.

Vit eiga eisini góðar kreftir á so at siga øllum økjum, sum kunnu vera við at seta í gongd eina positiva menning í samfelagnum. Ein tilik menning gevur livin um virði, og hon verður samstundis at vísa fólk á teir møguleikar, ið eru at gera dagsins nyttu, og tiskil eisini varðveita ræðið á egnum lívsviðurskiftum.

ALV – 40 ár

Týsdagin 16. apríl
eru 40 ár síðani
endurbúgvingarstovnurin
ALV varð stovnaður.

Í hesum sambandi
bjóða vit til móttøku
føðingardagin millum
kl. 15 og 18 í hølum ALV's
í Lucas Debesargøtu 8.

ALV